

Forum Standaardisatie

Forumadvies voor ISO 3166-1

Datum 4 oktober 2013

Advies ten aanzien van opname van de ISO 3166-1 standaard op lijst met gangbare standaarden

1. De ISO 3166-1 standaard

ISO 3166-1:2006 is een overzicht van codes voor de weergave van landnamen en hun onderverdelingen. De norm legt alle landen van de wereld vast met unieke tweeletterige (alpha-2) landcodes, drieletterige (alpha-3) landcodes en driecijferige (numeric-3) landcodes. Voorbeeld: Nederland – NL – NLD – 528.

De landencodes worden zowel nationaal als internationaal breed gebruikt. Zo wordt bijvoorbeeld de tweede kolom (twee letters) gebruikt als Internet top level Domain — met uitzondering van de code van het Verenigd Koninkrijk, waar als top-level UK gebruikt wordt, en de Verenigde Staten, waar voornamelijk .COM, .NET, .ORG, .GOV, .INT en .MIL worden gebruikt.

2. Conclusie en aanbeveling

College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. de opname van ISO 3166-1 op de lijst met gangbare standaarden.
2. Het functionele toepassingsgebied: het coderen van landen namen voor gegevensopslag en uitwisseling.
3. Het aanvullend advies om bij de opname van deze standaard te vermelden dat in verschillende domeinen lijsten met alternatieve landcodetabellen worden gebruikt. Dit zodat potentiële gebruikers weten welke alternatieve gangbaar zijn in welke specifieke domeinen.

3. Opmerkingen m.b.t. de verschillende toetsingscriteria

Er zijn geen specifieke opmerkingen te plaatsen te aanzien van de verschillende toetsingscriteria. De standaard voldoet aan de criteria zoals die gelden voor opname op de lijst met gangbare standaarden.

4. Welke consultatiereacties zijn ontvangen voor dit advies.

De volgende partijen hebben een reactie gegeven op de openbare consultatie van het expertadvies:

- **De Rechtspraak, Spir-it**
- **Douane**
- **Kamer van Koophandel (KvK)**
- **Defensie**

Deze organisaties hebben geen bezwaar tegen opname van de standaard op de lijst, maar plaatsen wel de nodige opmerkingen vanuit hun praktijk.

Samenvatting van de reacties

In Nederland wordt ook gebruik gemaakt van andere landentabellen.

De Rechtspraak, Spir-it: 'Wat is de toegevoegde waarde van opname van deze standaard op de lijst als er duidelijk wordt aangegeven dat er sprake is van een andere landentabel, de GBA-tabel'. De GBA-codes uit die tabel combineren zij, voor zover mogelijk, met de drie codes uit de ISO 3166-1 in een landentabel. Deze gecombineerde landentabel geldt op dit moment als standaard voor V&J. Unicité van de codes is niet gewaarborgd, codes worden hergebruikt en het is voorgekomen dat numerieke codes gewijzigd werden, bijv. de numerieke code voor Soedan was 736 en is gewijzigd in 729.

Douane: Akkoord met opname. Echter, verordening (EG) nr. 1172/95 van de Raad van 22 mei 1995 betreffende de statistieken van het goederenverkeer van de Gemeenschap en haar

lidstaten met derde landen¹ een door de Europese commissie gepubliceerde lijst voor. Een geactualiseerde lijst van landencodes wordt op gezette tijden bij verordening van de Commissie bekendgemaakt.

Defensie: geen bezwaar ISO3166-1 te plaatsen. Echter, NATO gebruikt i.p.v. de ISO 3166-1 (landencodes) STANAG 1059. Binnen NL MINDEF is STANAG 1059 in gebruik.

KvK: Opname op de lijst: Nee, het is niet verstandig om organisaties een keuze te laten maken uit beschikbare lijsten. Eensluitend handelen van de overheid is hier gewenst. Wij gebruiken de GBA-tabel voor de natuurlijke personen die als functionaris in het Handelsregister zijn ingeschreven en de ISO tabel voor de landgegevens van organisaties en vestigingen. Er dient binnen de Nederlandse overheid één standaard te zijn voor landenlijsten.

Expert reactie: De reacties van de consultatie hebben geleid tot een aanvullend advies voor de toepassing van de start. Een nationale standaard lijkt het Forum niet haalbaar

De volledige consultatiereacties zijn terug te vinden op:

https://www.forumstandaardisatie.nl/fileadmin/os/documenten/consultatiereacties_gangbare_standarden_2013.pdf

5. Aanvullende adviezen

In Nederland worden minstens vijf verschillende lijsten met landencodes binnen de overheid gebruikt. Gelet op de verschillende contexten waarin de lijsten gebruikt worden is het onwaarschijnlijk dat gebruikers van één van de lijsten kunnen overstappen op de andere lijst. Gebruikers moeten zelf bepalen welke lijst voor hen het meest bruikbaar is. Meest breed ingezet worden lijsten die zijn gebaseerd op ISO3166-1. De reacties uit de Open consultatie hebben geleid tot een advies vanuit de praktijk van het omgaan met codelijsten.

Het Forum neemt de suggesties die uit de consultatie naar voren kwamen over en adviseert het College om:

1: bij de opname van deze standaard te vermelden dat in verschillende domeinen lijsten met alternatieve landcodetabellen worden gebruikt. Dit zodat potentiële gebruikers weten welke alternatieve gangbaar zijn in welke specifieke domeinen.

---

¹ Verordening nummer PB L 118 van 25.5.1995

Bijlage 1:

Toetsingsformulier nieuwe standaard voor de lijst met gangbare open standaarden

Basisinformatie aanmelding standaard

De basisinformatie van de standaard vormt de basis voor de toetsing tegen de criteria. Probeer hier zo volledig mogelijk in te zijn.

Let op:

Aanvullende informatie en toelichting op een aantal vragen is te vinden in:

http://www.forumstandaardisatie.nl/fileadmin/os/documenten/Toetsingsprocedure_en_criteria.pdf

1.	Basisinformatie standaard(en) (In geval van een set van standaarden, meerdere malen invullen)
1.1	Volledige naam van de standaard ISO 3166-1:2006, Codes for the representation of names of countries and their subdivisions - - Part 1: Country codes
1.2	Verkorte naam van de standaard Landcodes
1.3	Versie van de standaard, vaststellingsdatum en status ISO 3166-1:2006
1.4	Oudere en aanstaande versies van de standaard inclusief (verwachte) publicatiedata en ondersteuningsstatus ISO 3166-1:1997
1.5	Naam en vindplaats specificatiedocument (bij voorkeur URL of bijvoegen bij aanmelding) NEN-EN-ISO 3166-1:2006 en;fr - Codes voor de weergave van landnamen en hun onderverdelingen - Deel 1: Landencodes Zie http://www.nen.nl/NEN-Shop/Norm/NENENISO-316612006-enfr.htm Internationaal (en beheer): ISO 3166-1:2006 Zie http://www.iso.org/iso/home/store/catalogue_ics/catalogue_detail_ics.htm?csnumber=39719
1.6	Naam van de standaardisatieorganisatie ISO
1.7	Kosten van deelname aan het standaardisatieproces (bijv. voor lidmaatschap) Via de deelnemende landen en afhankelijke van de rechten: lid organisaties met stemrecht, corresponderend lid (participatie, geen stemrecht), subscriber (contact lid, sterk gereduceerd tarief)
1.8	Kosten voor het verkrijgen van het specificatiedocument Klein bedrag
1.9	Andere standaarden die genoemd worden in het specificatiedocument van de standaard Geen, deze standaard is basis voor de valuta codes ISO 4217:2008

1.10	Hoe werkt de standaard? (graag op een bondige en voor een buitenstaander duidelijke manier beschrijven hoe de standaard werkt en wat deze mogelijk maakt)
	De ISO 3166-1-norm is het eerste deel van ISO 3166 en legt alle landen van de wereld vast met unieke tweeletterige (alpha-2) landcodes, drieletterige (alpha-3) landcodes en driecijferige (numeric-3) landcodes. Zo wordt bijvoorbeeld de tweede kolom (twee letters) gebruikt als Internet top level Domain – met uitzondering van de code van het Verenigd Koninkrijk , waar als top-level UK gebruikt wordt, en de Verenigde Staten , waar voornamelijk .COM, .NET, .ORG, .GOV, .INT en .MIL worden gebruikt. Ook wordt de tweeletterige landcode gebruikt als basis voor de ISO 3166-2 -code Zie http://nl.wikipedia.org/wiki/ISO_3166-1

2.	Toepassings- en werkingsgebied van opname
2.1	Wat is het beoogde functioneel toepassingsgebied voor de standaard?
	Het representeren van de naam van een land met een verkorte code.
2.2	Wat is het beoogde organisatorisch werkingsgebied voor de standaard?
	Voor een standaard op de gangbare lijst geldt geen verplichting tot gebruik. Om die reden is het niet van belang om een organisatorisch werkingsgebied vast te stellen.

II. Criteria voor inbehandelname

De criteria voor inbehandelname worden gebruikt tijdens de intake om te bepalen of een aanmelding correct is en binnen de scope van de lijsten valt.

Criteria: De aanmelding is correct en valt binnen scope van de lijsten, d.w.z. de standaard:

- Is toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen en met (semi-) overheidsorganisaties;
- Draagt binnen het beoogde opnamegebied substantieel bij aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid;
- Is niet reeds wettelijke verplicht.

1.	Valt de aangemelde standaard binnen de scope van de lijsten?
1.1	Is de standaard toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen (semi-) overheidsorganisaties en bedrijven, tussen (semi-)overheidsorganisaties en burgers of tussen (semi-)overheidsorganisaties onderling?
	Ja, de codetabellen kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt bij het invullen van elektronische formulieren voor de uitwisseling van gegevens.
1.2	Is het beoogde functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied van de standaard, voldoende breed om substantieel bij te dragen aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid?
	Ja, landencodes worden breed binnen de overheid gebruikt.
1.3	Is het zinvol de standaard op te nemen, gezien het feit dat deze niet al wettelijk

	verplicht is voor het beoogde functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied?
	Ja, de standaard is niet wettelijk verplicht.

III. Inhoudelijke criteria

De inhoudelijke criteria worden gebruikt om te kunnen adviseren over het al dan niet opnemen van de standaard op één van de lijsten. De vragen dienen beantwoord te worden met Ja, Nee of Onbekend en altijd te worden voorzien van een toelichting op het antwoord.

Let op: In principe dient iedere harde criteriavraag met Ja beantwoord te worden, om in aanmerking te komen voor opname op de gangbare lijst. Bij een deel van de vragen is dit niet het geval. Dit zijn de zogenaamde zachte criteriavragen (met de grijs gearceerde tekstvlakken). Voor deze vragen geldt dat deze wel beantwoord moeten worden om een zo compleet mogelijk beeld m.b.t. de standaard te kunnen schetsen, maar een Nee is overkomelijk.

Zie ook weer:

http://www.forumstandaardisatie.nl/fileadmin/os/documenten/Toetsingsprocedure_en_criteria.pdf

1. Inhoudelijk criterium: Toegevoegde waarde

Criterium: De interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard wegen overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de risico's en nadelen.

Vragen:

1.1	Verhoudt de standaard zich goed tot andere standaarden?
1.1.1	Kan de standaard naast of in combinatie met reeds opgenomen standaarden worden toegepast (d.w.z. de standaard conflicteert niet met reeds opgenomen standaarden)?
	Ja, de standaard conflicteert niet met andere opgenomen standaarden.
1.1.2	Biedt de aangemelde standaard meerwaarde boven reeds opgenomen standaarden met een overlappend functioneel toepassings- en organisatorisch werkingsgebied? <i>(Dit kan ook om een nieuwe versie van dezelfde standaard gaan.)</i>
	Ja, er staan geen standaarden met overlappend functioneel toepassings- en organisatorisch werkingsgebied op de lijst.
1.1.3	Biedt de aangemelde standaard meerwaarde boven bestaande concurrerende standaarden die in aanmerking zouden kunnen komen voor opname?
	Nee, niet in alle gevallen.
1.1.4	Is de standaard een internationale standaard of sluit de standaard aan bij relevante internationale standaarden?

	Ja, het betreft een internationale standaard.
1.1.5	Draagt de standaard voldoende bij aan interoperabiliteit zonder dat aanvullende standaardisatieafspraken (zoals lokale profielen) noodzakelijk zijn?
	Ja

1.2	Wegen de kwantitatieve en kwalitatieve voordelen van adoptie van de standaard, voor de (semi-)overheid als geheel en voor de maatschappij, op tegen de nadelen?
1.2.1	Draagt de adoptie van de standaard bij aan de oplossing van een bestaand, relevant interoperabiliteitsprobleem?
	Ja, het gebruik van uniforme landencodes voorkomt verwarring. In Nederland wordt echter ook gebruikt gemaakt van een andere landentabellen, bijvoorbeeld door de GBA en door Douane. Deze lijsten wijkt af omdat Nederland bepaalde landen van de ISO lijst niet erkend, en daarnaast landen erkend die niet op de lijst staan of omdat voor een andere lettercombinatie wordt gekozen. NATO gebruikt i.p.v. de ISO 3166-1 (landencodes) STANAG 1059. Binnen NL MINDEF is STANAG 1059 in gebruik. In Nederland worden dus minstens vijf verschillende lijsten met landencodes breed binnen de overheid gebruikt. Gelet op de verschillende contexten waarin de lijsten gebruikt worden is het onwaarschijnlijk dat gebruikers van één van de lijsten kan overstappen op de andere lijst.
1.2.2	Draagt de standaard bij aan het voorkomen van een vendor lock-in (leveranciersafhankelijkheid)?
	Ja, alle leveranciers kunnen gebruik maken van de tabel.
1.2.3	Wegen de overheidsbrede en maatschappelijke baten voor de informatievoorziening en de bedrijfsvoering op tegen de kosten?
	Ja, gebruik van een internationaal gestandaardiseerde tabel is niet duurder dan gebruik van een andere tabel. Let echter op het punt onder 1.2.1.
1.2.4	Zijn de beveiligingsrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?
	Ja, er zijn geen beveiligingsrisico's aan de adoptie verbonden.
1.2.5	Zijn de privacy risico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?
	Ja, er zijn geen privacy risico's aan de adoptie verbonden.

2. Inhoudelijk criterium: Open standaardisatieproces

Criterium: De ontwikkeling en het beheer van de standaard zijn op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze ingericht.

Vragen:

2.1	Is de documentatie voor eenieder drempelvrij beschikbaar?
2.1.1	Is het specificatiedocument beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
	Ja, tegen een laag bedrag
2.1.2	Is de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces (bijv. het voorlopige specificatiedocument, notulen en beschrijving besluitvormingsprocedure) beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
	Alleen voor leden. Zie ook https://Evaluation of Ten Standard Setting Organizations Open Standards, ISO

2.2	Is het intellectuele eigendomsrecht voor eenieder beschikbaar, zodat de standaard vrij implementeerbaar en te gebruiken is
2.2.1	Stelt de standaardisatieorganisatie het intellectueel eigendomsrecht op de standaard m.b.t. bijvoorbeeld eventuele patenten- onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar?
	Ja
2.2.2	Garandeert de standaardisatieorganisatie dat partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van de standaard hun intellectueel eigendomsrecht onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar stellen?
	Ja, wanneer IPR bestaat voor een standaard, verplicht ISO dit aan de bron of betrokken partijen aan ISO kenbaar te maken. ISO de IPR houder RAND specificaties vast te leggen in een officiële verklaring, op te nemen in een register van de ISO central repository. Wanneer de IPR houder hiermee niet instemt, wordt het onderdeel waarover het gaat gewoonlijk niet in de standaard opgenomen.

2.3	Is de inspraak van eenieder in voldoende mate geborgd?
2.3.1	Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?
	Ja, indirect. Alleen voor leden, te weten volledige ledenorganisaties, corresponderende leden (landen als observeerder) en landen die alleen contact met ISO willen hebben. Stemrecht hebben alleen volledige leden, zijnde landenorganisaties met volledig stemrecht. Niet leden kunnen deelnemen in het proces van standaarden opstellen via de nationale organisaties en adviesgroepen.
2.3.2	Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?
	Ja, uitgangspunt van ISO is consensus, met als eerste kenmerk, dat er geen oppositie is over relevante issues bij een belangrijk deel van de betreffende belanghebbenden. Tweede kenmerk is een proces, waarbij gezocht wordt rekening te houden met de standpunten van alle betrokken partijen en conflicterende argumenten te overwegen.
2.3.3	Kan een belanghebbende formeel bezwaar aantekenen tegen de gevolgde procedure?
	Ja, maar neperkt tot leden, zowel op het niveau van bezwaren op procedureel vlak als technische specificatie; beiden bij een onafhankelijke hogere instantie.

--	--

2.3.4	Organiseert de standaardisatieorganisatie regelmatig overleggen met belanghebbenden over <u>doorontwikkeling en beheer van de standaard?</u>
	Ja, de standaard is in 2010 gereviewd en bevestigd. ISO verklaart de standaard te ondersteunen tot aan verwijdering van de gepubliceerde standaard uit het publieke domein en heeft hiervoor procedures. Hiernaast is het operationeel beheer van de tabel belegd bij SIX, zie http://www.iso.org/iso/home/store/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=46121
2.3.5	Organiseert de standaardisatieorganisatie een publieke consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld?
	Ja, indirect. ISO verklaart dat veel ledenorganisaties een publieke review proces kennen voor het maken van concept standaarden

2.4	Is de standaardisatieorganisatie onafhankelijk en duurzaam?
2.4.1	Is de ontwikkeling en het beheer van de standaard belegd bij een onafhankelijke non-profit standaardisatieorganisatie?
	Ja
2.4.2	Is de financiering van de ontwikkeling en het onderhoud van de standaard voor tenminste drie jaar gegarandeerd?
	Ja

2.5	Is het (versie) beheer van de standaard goed geregeld?
2.5.1	Heeft de standaardisatieorganisatie gepubliceerd beleid met betrekking tot versiebeheer van de standaard? (met o.a. aandacht voor migratie van gebruikers)
	Ja
2.5.2	Is het standaardisatieproces van de standaardisatieorganisatie zodanig goed geregeld dat het Forum zich kan onthouden van aanvullende toetsing bij de aanmelding van een nieuwe versie van de standaard?
	Ja
2.5.3	Is het belang van de Nederlandse overheid voldoende geborgd bij de ontwikkeling en het beheer van de standaard?
	Ja, Nederland houdt zich in de praktijk niet bezig niet met de ontwikkeling, maar hier is ook geen noodzaak toe.

3. Inhoudelijk criterium: Draagvlak

Criterium: Aanbieders en gebruikers hebben voldoende positieve ervaring met de standaard.

Vragen:

3.1	Bestaat er voldoende marktondersteuning voor de standaard?
3.1.1	Bieden meerdere leveranciers ondersteuning voor de standaard?
	Ja
3.1.2	Kan een gebruiker de conformiteit van de implementatie van de standaard (laten) toetsen?
	Ja

3.2	Kan de standaard rekenen op voldoende draagvlak?
3.2.1	Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere organisaties gebruikt?
	<p>Ja, ISO 3166-1 is de wereldwijd meest bekende en gebruikte standaard voor het coderen van landen namen; zowel door overheden als bedrijven. Denk aan nationale postbedrijven, machine leesbare paspoorten.</p> <p>Zoals eerder vermeld in 1.2.1 wordt in Nederland gebruik gemaakt van een andere landentabel, bijvoorbeeld door de GBA en Ministerie van V&J. Deze lijst wijkt af omdat Nederland bepaalde landen van de ISO lijst niet erkend, en daarnaast landen erkend die niet op de lijst staan. Verder kent de ISO lijst geen goed versiebeheer: Zo ontbreekt de geldigheid van de code/land en is de uniciteit van de code niet gewaarborgd. De Douane is verplicht nog een andere codelijst te gebruiken. Zo schrijft verordening (EG) nr. 1172/95 van de Raad van 22 mei 1995 betreffende de statistieken van het goederenverkeer van de Gemeenschap en haar lidstaten met derde landen (PB L 118 van 25.5.1995) een door de Europese commissie gepubliceerde lijst voor. Een geactualiseerde lijst van landencodes wordt op gezette tijden bij verordening van de Commissie bekendgemaakt. NATO gebruikt i.p.v. de ISO 3166-1 (landencodes) STANAG 1059. Binnen NL MINDEF is STANAG 1059 in gebruik.</p> <p>In Nederland worden dus minstens vier verschillende lijsten met landencodes breed binnen de overheid gebruikt. Gelet op de verschillende contexten waarin de lijsten gebruikt worden is het onwaarschijnlijk dat gebruikers van één van de lijsten kan overstappen op de andere lijst.</p>
3.2.2	Wordt een vorige versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere organisaties gebruikt?
	Ja
3.2.3	Is de aangemelde versie backwards compatible met eerdere versies van de standaard?
	Nee, het is een lijst met codes. Bij wijzigingen (onderhoud van de codes, landen dus) zullen toepassingen backwards met de hand moeten worden aangepast.
3.2.4	Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers?
	Ja

4. Inhoudelijk criterium: Opname bevordert adoptie

Criterium: De opname op de lijst is een geschikt middel om de adoptie van de standaard te bevorderen.

Toelichting lijsten:

- a. Met de lijsten wil het College de adoptie van open standaarden bevorderen die voldoen aan de voorgaande criteria (open standaardisatieproces, toegevoegde waarde, draagvlak);
- b. Met de "pas toe of leg uit"-lijst beoogt het College dit soort standaarden verplichten als:
  1. hun huidige adoptie binnen de (semi-)overheid beperkt is;
  2. opname op de lijst bijdraagt aan de adoptie door te stimuleren o.b.v. het "PToLU"-regime. (functie=stimuleren).
- c. Met de lijst met gangbare standaarden beoogt het College dit soort standaarden aan te bevelen als:
  1. hun huidige adoptie binnen de (semi-)overheid reeds hoog is;
  2. opname op de lijst bijdraagt aan de adoptie door te informeren en daarmee onbedoelde afwijkende keuzes te voorkomen. (functie=informeren)

Vragen:

4.1	Opname op de lijst bevordert de adoptie van de standaard.
4.1.1	Is de "pas toe of leg uit"-lijst het passende middel om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen?
	Nee
4.1.2	Is de lijst met gangbare open standaarden het passende middel om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen?
	Ja, als verdient het aanbeveling om daarbij te vermelden dat er ook gebruik gemaakt wordt van een andere tabel. Organisaties moeten kunnen kiezen welke tabel voor hen het meest bruikbaar is.